

Vitorla-ének. Fiatal költők antológiája „újratöltve” 1967–2017.

Polis Kiadó, 2017, 348 oldal, 45 RON (3150 Ft)

Egy évvel ezelőtti előadásomban mondtam, hogy az 1960-as évek második felének romániai magyar irodalmát az irányzati sokszínűség jellemzi. Ebben az időszakban történt egy erőteljes csoportos jelentkezés is, az akkori fiatal költőknek a *Vitorla-ének* című antológiában való színrelépése. A kötet 1967-ben jelent meg az Irodalmi Könyvkiadó gondozásában, Lászlóffy Aladár bevezetőjével, 2000 példányban.

Az előző írónemzedékek legjobbjai ebben az időszakban már szakítottak az 1950-es évek proletkultus „irányzatával”, illetve a dogmatizmus, viszont többnyire bíztak az akkori hivatalos eszmerendszer reneszánszában, úgy-mond az emberarcú szocializmusban, sőt még az antológia egyes szerzői is ebben bíztak. Farkas Árpád ekként foglalta versbe hitét: „a mélytöltésű hit, az vezethet el a kommunizmusig.”

Irodalomtörténeti mérföldkönek számíthat mind a mai napig a *Vitorla-ének*, emiatt is tekinthető indokoltnak a kezdeményezés, hogy a megjelenés ötvenedik évfordulójára adják ki újra az antológiát, úgy-mond újratöltve. Ami jelen esetben azt jelenti, hogy az antológiában szereplők eredetileg közölt verseit a szerkesztő, Cseke Gábor kiegészítette minden egyes szerzőnek a további pályájára vonatkozó rövid összefoglalóval, s az illető szerző későbbi munkáiból készült ugyancsak rövid válogatás-

Az „újratöltött” Vitorla-ének

Borcsa János könyvajánlója

sal, függelékben pedig az antológiáról rendezett 1967-es vita anyagával, továbbá válogatást kap a mai olvasó a kötetről készült kritikákból, recenziókból is.

Az „újratöltött” antológia előszavát Cseke Gábor jegyzi, az utószó-tanulmányt pedig Cseke Péter, aki különben a kötet lektorálását is végezte. A példányszámot, sajnos homály fedi...

Emlékeztetnék, hogy az antológia huszonnyolc szerzője közül a legfiatalabb tizenhét éves volt (Balla Zsófia), a legidősebb harminckettő (Bokor Katalin, Elekes Ferenc), és mindannyian romániai illetőségűek voltak. Egy rövid számbavétel során megállapíthatjuk, hogy a huszonnyolc költőből az írói-költői pályán maradt tizenöt, kettő irodalomtörténész lett, öt szerkesztőként-újságíróként, egy filozófiatörténészként folytatja/folytatta pályáját, végül ötven vagy elhallgattak, vagy más pályára tértek.

Ha ezt a gyorslejtárt a korabeli kritikai visszhangok egyikével-másikkal összevetjük, kis túlzástól eltekintve eléggé közelíti egyik a másikat. Az akkori idős írónemzedék egyik markáns tagja, Szemlér Ferenc úgy-mond nagyon komoly kötetnek tartotta a *Vitorla-éneket*, még akkor is, ha – mondotta – „ebből a huszonnyolc névből tíz év múlva esetleg ötöt, ha tudunk.” (300.) Ugyancsak érdemes idéznünk Szilágyi Domokos véleményét. Szerinte „a 28 között legalább 5 hajmeresztő dilettáns (...); további tíz gyöngécske (...), s a fönmaradók

között néhány ígéretes tehetség s jó néhány leendő ígéretes tehetség.” (313.)

Recenzens ezek után azt mondaná, hogy ötven-hatan váltak a kortárs magyar líra neves költőivé, név szerint és ábécében sorolva Balla Zsófia, Farkas Árpád, Kenéz Ferenc, Király László, Magyarai Lajos, Vásárhelyi Géza. Ez a rövid névsor is rávilágít amaz irányzati sokszínűségre, mely az antológia megjelenésekor is jellemezte líránkat, következőképp helyesen jelezte az alcím, hogy fiatal költők antológiája, azaz nem nemzedéki, ahogy gyakran emlegetik ma is; nem azonos költői iskolát és verseszményt követtek, illetve követnek a szerzők, nem egyazon eszmei és művészi irány elkötelezettjei.

Végül két dolgot tartanék fontosnak kiemelni: Király László a nemzetiségi magyar költő felelősségének gondolatát hangsúlyozta („Millió alak kísér, / a gyermekkor el nem hagy soha, / szorított állkapcsú őseimnek / meg nem állás az útja-sora. / ... / kitarítón-konokul lépnek elem, / s mindig a legjobbkor jönnek: / villanásnyi helyet sem hagynak / bennem a közönynek!”), Kenéz Ferenc pedig az eszméletű gondolat fényében, illúzióktól mentesen határozta meg önmagát és helyét a világban („ha azt akarom, hogy segítsem a világot, / csak egyetlen helyen állhatok: / az én helyemen!”). Költő számára vállalandó lehet mindkét törekvés.

MEGJELENT *A századelő irodalma* AZ ANTOLÓGIÁK ANTOLÓGIÁJA

A kora XXI. század költőinek, novellistáinak és gondolkodóinak
legátfogóbb gyűjteménye

A századelő irodalma kötetei kaphatók a nagyobb könyvesboltokban
és megvásárolhatók online a magyarnaplo.hu oldalon.

MILLENÁRIS

H-1024 Budapest, Kis Rókus u. 16-20.

2018. április 19-22

19-22 APRIL 2018

25. Budapesti NEMZETKÖZI KÖNYVFESZTIVÁL

25th International BOOK FESTIVAL BUDAPEST

www.bookfestival.hu

TÁMOGATÓ / SUPPORTER:

